

Stufe 3 Vorausdenken

Die Seitennummer und den Titel der Aufgabe schreiben wir 3: **Fesselung: A** (oder B, C...).

Die meisten Seiten im Arbeitsheft haben 4 Reihen und 3 Spalten. (4-2) bedeutet dabei: vierte Reihe, zweite Spalte.

3: Fesselung: A

- 1) 1. ♖xb7 ♜c5 2. ♖xd5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 2) 1. ♜e2 ♜a3 2. ♙f2 (2. ♙d2? ♜d3+) (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 3) 1. ♙xb6 ♜c6 2. ♙c5 ♜xc5 3. dxe5 ♙xe5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 4) 1. ... ♙h6+ 2. ♚b1 e5 (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 5) 1. ... ♜e3 2. ♜d1 (2. ♜g4? ♜xg4+) (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 6) 1. ... ♖e7+ 2. ♖e2 ♙xb5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 7) 1. ... 0-0-0 2. 0-0-0 ♙xg5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 8) 1. ... ♙g8 2. ♖e6 (2. ♖d8? ♖a2) (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 9) 1. ... ♜b8 2. ♜f1 (2. a5? ♜c4) (Fesseln)
- 10) 1. ... bxc6 2. ♖xc6 ♜c7 (Fesseln)
- 11) 1. ... ♚e8 2. f3 gewinnt eine Figur (2. ... ♜d2 3. ♙xg6#) (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 12) 1. ... ♜d8 2. ♜xb7+ ♜xb7 3. ♜e8# (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)

4: Fesselung: B

- 1) 1. ... ♙c5 2. 0-0 ♙xf5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 2) 1. h3 ♖g3 2. ♖c7 ♙xe4 (droht matt auf g2 also geht 3. ♖xe7 nicht) (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 3) 1. ... ♜h4 2. ♙d1? (2. ♚h1!) 2. ... ♖xg2+ 3. ♜xg2 ♜f1# (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 4) 1. h3 ♜h4 2. g3 ♜xb4 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 5) 1. ♖h5+ ♚f8 2. ♙b5 (Fesseln)
- 6) 1. ♖d3 ♜xd5 2. ♖xd5 ♖xd5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 7) 1. ♜fe1 ♜c5 2. ♖xd5 (eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 8) 1. ... ♜xd5 2. ♙f3 (2. ♙c4? ♜f4) (Fesseln)
- 9) 1. ... exf4 2. gxf4 ♜h5! (2. ... ♜g3+? 3. ♙b3) (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 10) 1. ♜a6+ ♚b2 2. ♜a7 (Fesseln - Kreuzfesselung)
- 11) 1. ♙b5+ ♙c6 2. ♜d5 (Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 12) 1. ... ♜xd5 2. ♙f3 (2. ♙c4? ♜e7) (Fesseln)

5: Verteidigung gegen Fesselung: A

- 1) 1. ♖xe4 f6 2. ♖d5+ (2. ♖h4? ♜g6)
- 2) 1. ♜c4 ♖d7 (1. ... ♜f3+ 2. ♖xf3)
- 3) 1. ♙d6 ♜d5 2. ♙e5
- 4) 1. ♜c1 b5 (1. ... ♜e5? 2. f4) 2. axb6 ♜xb6
- 5) 1. ♙h2 ♜e7+ 2. ♚f2 ♜d5
- 6) 1. ... ♚g7 2. ♖xc4 ♖xd7
- 7) 1. ... ♖e6 2. ♜e1 ♜e5 (2. ... ♖xf5 3. ♜e8#)
- 8) 1. ... ♙xh4 2. ♜g2 ♙g5+
- 9) 1. ♖g8 ♖d1+ 2. ♚xe6 ♖b3+
- 10) 1. ♜xc3 ♜a4 2. ♜e3
- 11) 1. ♜f1 e5 2. ♜e6 ♙xd2? 3. ♜f8#
- 12) 1. ♜xf6 ♜d2 2. ♜f8+ ♜xf8 3. ♖xd2

6: Verteidigung gegen Fesselung: B

- 1) 1. ♙c2 f5 2. ♖g3

- 2) 1. ♖b1 a3 2. ♗d4 (2. ♗b3? ♗xb3 3. axb3 axb2)
- 3) 1. ♗b2 ♗e5 (1. ... ♗c5? 2. ♖d2) 2. ♖d2 ♖d5
- 4) 1. ... ♗e7 2. ♗xd5 ♗e2
- 5) 1. ... ♗xe4 2. ♗a4 ♗b4
- 6) 1. ♗xe5 ♗e7 2. ♖d5 (2. ♗g7+ ♗xd6)
- 7) 1. ♗c3 e4 2. ♗xe4 (2. ♗xe4 ♗c6) 2. ... ♗xc3
- 8) 1. ♗c4 ♗c5+ 2. ♗f1 ♗xc4+
- 9) 1. ♖h7 ♖g7 2. ♖xg7 ♗h6+
- 10) 1. ♗c2 ♗a4 2. ♗b1 (mit Mattdrohung)
- 11) 1. ♖d2 (1. ♖d6 ♗e2) 1. ... ♗b5 2. ♗h2
- 12) 1. ♗xc6 ♖c8 2. ♗e2

7: Angriff auf eine gefesselte Figur: A

- 1) 1. ♖d8 ♖xb2 2. ♗d6 (2. ♗h6? ♖b8)
- 2) 1. f4 ♗xc6 2. ♖b6 (2. ♖c3? ♗b7)
- 3) 1. ♖xf4 ♖xb4 2. ♗e3 (2. ♗d6? ♗d5+) 2. ... ♗d5+? (2. ... ♗f1+? 3. ♖xf1) 3. ♗xd5
- 4) 1. ♗d4 ♖c6 2. ♗c1 (1. ♗c3? b4 2. ♗d2 ♗d6)
- 5) 1. ♗f3 ♗f6 2. ♗xc7 ♗e8 (2. ... ♗d5? 3. ♗d6+)
- 6) 1. ♖b5 ♖xh5 2. ♗e4 (2. ♗b3? ♗f3)
- 7) 1. cxb5 cxb5 2. ♗d4 (2. b4? ♗f8)
- 8) 1. ♗xd4 ♖xe5 2. ♖b5 (2. f4? ♗c5)
- 9) 1. g3 ♗h3 2. ♗e1 (2. f4? ♗d4+)

Greife alle Felder an

(4-2)

b5 g2 h7 ♗b7
a3 c7 h1 ♗c1
a5 f7 g2 ♗a2
a7 d1 h4 ♗d4
b2 f7 h3 ♗b3
d6 f7 g1 ♗g6

(4-3)

b7 c4 h6 ♗c6
a7 f8 h1 ♗a8
b1 b7 g8 ♗b3
b5 e7 h3 ♗d7
b3 e7 g1 ♗e3
a3 c2 g6 ♗d3

8: Angriff auf eine gefesselte Figur: B

- 1) 1. ... cxd4 2. cxd4 ♗d3 (2. ... b5? 3. ♗e6+)
- 2) 1. ... g6 2. ♗e4 (2. b4? ♗d6) 2. ... ♗d6 3. ♗xd6
- 3) 1. ... ♗xc4 2. ♗b3 (2. ♗b4? ♗xe3) gewinnt eine Figur (2. ... ♗a5 3. ♖xc6 ♗xb3 4. axb3).
- 4) 1. ♗xe8 ♗xe8 2. ♗h5 (2. ♗b5+? ♗d7)
- 5) 1. ... ♗f4 2. ♖e1 (schlecht, besser ist 2. ♗h7+ ♗f8) 2. ... f5 (2. ... d5? 3. ♗h7+) denn 3. ♗d5+ ♗xd5 und der Turm ist gedeckt.
- 6) 1. ♗c2 ♗xc5 2. ♗e3 (2. ♗a3? ♗e4 denn 3. ♗xc8? ♗f2#)
- 7) 1. ♖xe3 dxe3 2. ♗xe3 ♗f5 (2. ... ♗e4? 3. ♗d4)
- 8) 1. ♗f4+ ♗d7 2. ♗e5+ (2. ♗d4? ♗b7) 2. ... fxe5 3. ♗xc6+ und 4. ♖h8+
- 9) 1. ... ♗d6 2. ♗f3 ♗e8 (2. ... f5? 3. ♗d5+)

Blind / Matt in zwei

(4-2)

- 1) 1. ♖a7 ♗c8 2. ♜c7#
- 2) 1. a8 ♙ ♖a6 2. ♜b7#
- 3) 1. ♖c7 ♖a6 2. ♜b6#
- 4) 1. ♖e6 ♖f8 2. ♙f6#

(4-2)

- 1) 1. ♖b2 ♖a4 2. ♜a3#
- 2) 1. ♜c7 ♖a6 2. b8 ♗#
- 3) 1. b8 ♙ ♖b6 2. ♙c7#
- 4) 1. ♜h4 ♖f8 2. ♜d8#

9: Matt / Visualisieren: A

- 1) 1. ♜h8 ♗f4 2. ♜h4#
1. ♜h8 f4 2. ♜c8#
1. ♜h8 ♖f4 2. ♜d4#
1. ♜h8 ♖h3 2. ♜xh5#
- 2) 1. ♙c3 b4 2. ♜f3#
1. ♙c3 ♜d3 2. ♜e5#
1. ♙c3 ♜f5 2. ♜d4#
1. ♙c3 ♖e3 2. ♜f3#
- 3) 1. ♗e4 ♖e6 2. ♜f7#
1. ♗e4 ♖c6 2. ♜d6#
1. ♗e4 ♖c4 2. ♜f7#
1. ♗e4 ♖xe4 2. ♜f3#
- 4) 1. ♜d4 ♖xd4 2. ♜e5#
1. ♜d4 f5 2. ♜xc4#
1. ♜d4 ♙d5 2. ♜b4#
1. ♜d4 ♙b5 2. ♜a7#
- 5) 1. ♜f4 ♙xg5 2. ♜f7#
1. ♜f4 ♖g7 2. ♜f6#
1. ♜f4 ♙g7 2. ♜f5#
1. ♜f4 ♖h5 2. ♜xh6#
- 6) 1. ♜d5 ♜xc3 2. ♜xa5#
1. ♜d5 axb4 2. ♜a8#
1. ♜d5 ♜xb4+ 2. ♜b3#
1. ♜d5 ♜c5 2. ♜b3#

Wie oft Matt?

(4-2)

♜e4 ♜d2 ♖g1 3 x ♜b1# ♜e1# ♜g2#
♜g3 ♜c2 ♖h1 5 x ♜c1# ♜e1# ♜g2# ♜h2# ♜h2#
♜g6 ♖f7 ♖h8 4 x f8 ♜# f8 ♜# ♜g8# ♜h6#
♜e6 ♜g3 ♖h4 2 x ♜g4# ♜h3#
♜f5 ♜g3 ♖h4 4 x ♜g4# ♜g5# ♜h3# ♜h3#
♜c1 ♗b1 ♖a1 1 x ♗c3
♜f7 ♙e4 ♖h8 2 x ♜f8# ♜h7

(4-3)

♖g3 ♜c2 ♖h1 ♜h2 4 x ♜b1# ♜c1# ♜d1# ♜xh2#
♖g3 ♜e2 ♖h1 ♙h2 1 x ♜xh2#
♖f7 ♜e4 ♖h6 ♙g5 1 x ♜g6#

♔d6 ♖g7 ♘e7 ♚e8 3 x ♗f8# ♖g6# ♖g8#
 ♕f6 ♖g2 ♚h5 ♜f4 1 x ♖g5#
 ♖c1 ♘e4 ♚h8 ♙g8 3 x ♗a1# ♖b2# ♖c3#
 ♗e6 ♜d6 ♜h7 ♚f8 3 x ♗e7# ♖g8# h8♗#

10: Matt / Visualisieren: B

- 1) 1. ♗d4 e5 2. ♖g4#
 1. ♗d4 e6 2. ♜d6#
 1. ♗d4 ♕e6 2. ♗d5#
 1. ♗d4 ♖a5 2. ♜g7#
- 2) 1. ♜c3 f3 2. ♗d5#
 1. ♜c3 ♕f5 2. ♗xd7#
 1. ♜c3 ♕d6 2. ♖b6#
 1. ♜c3 d6 2. ♖c8#
- 3) 1. ♖c1 d2 2. ♗xd2#
 1. ♖c1 e3 2. ♖c4#
 1. ♖c1 ♘b6 2. ♖d7#
 1. ♖c1 ♘b8 2. ♖c5#
- 4) 1. d4 ♘e6 2. ♖c5#
 1. d4 ♘xd4 2. c4#
 1. d4 ♕xd4 2. ♖c5#
 1. d4 e3 2. ♖e5#
- 5) 1. ♗e7 ♖g1 2. ♖h7#
 1. ♗e7 ♖h5 2. ♖e1#
 1. ♗e7 ♖g6+ 2. ♕xg6#
 1. ♗e7 ♖g7 2. ♕xg7#
- 6) 1. ♘a5 d2 2. ♖c3#
 1. ♘a5 ♕e3 2. ♖c5#
 1. ♘a5 ♕e5 2. ♘c3#
 1. ♘a5 ♕c4 2. ♖b4#

Verteidigen gegen Matt

(3-2)

- 1) 1. ... ♕a6
- 2) 1. ... ♖b8
- 3) 1. ... ♘g6
- 4) 1. ... b1♜+

(3-3)

- 1) 1. ... ♖c6+
- 2) 1. ... ♕xh7
- 3) 1. ... ♖b5
- 4) 1. ... ♖h2 (1. ... ♖f2? 2. ♖h8+ ♖f8 3. ♖a8+)

11: Doppelangriff: gefesselte Figuren

- 1) 1. ♖h6 ♜xg4 2. ♖g6+
- 2) 1. ♜xe4 ♖ae8 2. ♜f6+
- 3) 1. ... ♖g6 2. ♜h4 ♖g3
- 4) 1. ... ♖e4 2. ♖g5 (2. h3 ♖f4) 2. ... ♖xg4+
- 5) 1. ... ♜c5 2. ♖h3 ♜f4 3. ♖g4 ♜xe2+
- 6) 1. ♘a2 ♜f5 2. ♖e4 ♘d7 3. ♖xf5
- 7) 1. ♖g1 ♜xh2 2. ♖e5+
- 8) Zeichnung

9) Zeichnung

- 10) 1. ♖g4 (1. ♗f5? ♙e4) 1. ... ♜d5 2. ♗f6+
- 11) 1. ♙xg5 ♗xg5 2. f4+ (nach 2. ... gxf3 kommt 3. ♜xh4)
- 12) 1. ♙b2 ♙e5 2. ♜xc7+ ♙xc7+ 3. ♙xf6

12: Verteidigen gegen den Doppelangriff: A

- 1) 1. ... ♗g8 2. ♗e5 ♜c2
- 2) 1. ♜e1 ♙f5 2. ♗d6 ♜f8 (2. ... ♜c5? 3. ♜e8#)
- 3) 1. ♜xc4 ♜d5 2. ♜a4 (droht matt)
- 4) 1. ... ♗xb4 2. ♜xb7 ♜b8 (2. ... ♜a1+? 3. ♗g2; ♗b4 hängt und es droht matt auf c8.)
- 5) 1. ♗xc4 ♜h4 2. ♜e4
- 6) 1. ♜d5 ♜a3 droht 2. ... ♜xf3# und der Läufer ist 'sicher' denn 2. ♜xd1 g5#
- 7) 1. ♜xb7 ♗a5 2. ♜b6
- 8) 1. dxe5 ♜xe5 2. ♙f4 (die Kreuzfesselung rettet)
- 9) 1. ♙c5 ♜b2 2. ♗d2
- 10) 1. ... ♗g6 2. e5 ♙xe5 3. fxe5 ♜h4+
- 11) 1. ♗5f4 ♙d2 2. ♜c4 (2. ♜f1? g5)
- 12) 1. ♗xc4 ♙a4 2. b3 (2. ♜c1? ♙b3) 2. ... ♙xb3 3. ♜b1

13: Verteidigen gegen den Doppelangriff: B

- 1) 1. ♗g1 ♙c4 2. ♗d2 (2. ♗a5? ♙d3)
- 2) 1. ... ♗xd5 2. ♜xc5 ♙a6 (3. ♜xd5? ♙b7)
- 3) 1. ... ♜xc2 2. ♜d1 ♜c7 (2. ... ♜c8? 3. ♜e1)
- 4) 1. ... ♜xc3 2. e5 ♗d5 (sonst 3. ♙h7+)
- 5) 1. ... ♗d5 2. ♜xc5 ♙e6 3. ♜f8+ ♙g8
- 6) 1. ♙xd5 ♜d3 2. ♙e6 (2. ... ♜xb1? 3. ♙f5+)
- 7) 1. ... ♜xd8 2. ♜xd8 ♜a1+ (2. ... ♙b7? 3. ♜xf6) 3. ♗h2 ♙b7 (3. ... ♗g4+? 4. ♗h3)
- 8) 1. ♜c4 ♜b6+ 2. ♙e3 (2. ♗h1? ♜xb1)
- 9) 1. ... ♙xe6 2. ♜xb7 ♜c8 (2. ... ♗c7? 3. ♜xc7 ♜c8 4. ♜f4)

Blind / Verteidigen gegen den Doppelangriff

(4-2)

- 1) ♙c3
- 2) ♜e4
- 3) ♗3d4
- 4) ♙d4
- 5) ♙e4
- 6) ♗f5
- 7) ♙d6. ♙c3

(4-3)

- 1) ♜c7
- 2) ♜a7
- 3) ♗c5
- 4) ♗e4
- 5) ♜g1
- 6) ♗d7
- 7) ♗d5 (und nach 1. ... ♜d7 hat Schwarz 2. ♜d6! = Verteidigen gegen Wegjagen + Material)

14: Doppelangriff: A

- 1) 1. ... fxe4 2. dxe4 ♜a6+ (2. ... ♜h3+? 3. ♜g2+)
- 2) 1. ♙xd7 ♜xd7 2. ♜e8+ (2. ♜e6+? ♜f7)
- 3) 1. ... ♜xb2 2. ♜a3 (2. ♜c3? ♜d2)

- 4) 1. ♖b4 ♖xf2 2. ♗f4 (2. ♗d2? ♖g3)
- 5) 1. ♖xd7 ♗xd7 2. 0-0 ♗d2 (2. ... ♗c2? 3. ♗f8#)
- 6) 1. b5 ♖d7 2. ♜xg5 ♗g1+ (2. ... ♗c5+? 3. ♗c4)

Blindpartien / Doppelangriff

(3-1)	(3-2)	(3-3)
4. ♗a4+	4. ♜d5	
4. ♗e4+	4. ♗xg7	
4. e5	4. ... ♗xe4+	
4. fxe5	4. ♗f3	
4. ♗xe5+	4. d4	4. ♗d5
4. ... g4	4. ... ♗xe4+	4. ... ♗a5+
4. ... ♗a5+	4. ♗a4+	4. ... ♗f6

15: Doppelangriff: B

- 1) 1. ... ♖g7 2. ♜xg6 ♗f6 (2. ... ♗e4+? 3. ♖c2)
- 2) 1. ♜xd7+ ♗xd7 2. ♗e7 ♗c6 (2. ... ♗d5? 3. ♗e8+)
- 3) 1. ... ♗d6 2. ♜e4 ♗g6 (2. ... ♗d3? 3. ♗e1)
- 4) 1. ... ♜xe4 2. ♗f3 (2. ♗d5? ♜c3+)
- 5) 1. ♖xa4 ♗a7+ (1. ... ♗a5? 2. ♗d1)
- 6) 1. ♖c1 ♗b5 (1. ... ♗d5+? 2. e4)

Blindpartien / Doppelangriff

(3-1)	(3-2)	(3-3)
5. ♗xe5+	5. ... ♗a5+	
5. ♜xf7	5. ... ♗b4+	
5. ♗b3	5. ♗a4+	
5. ♗e4+	5. ... ♗a5+	
5. ♗a4+	5. ... ♗a5+	5. ♜d5
5. ... ♜xc2+	5. ♗d5	5. ♗a4+
5. ... ♗e5+	5. ♗b5+	5. ... ♗d4

16: Drohung und Verteidigung: A

- 1) 1. ... ♗xb5 2. ♖c6 [3. ♗e8# / 3. ♖xb5] 2. ... ♗e5
- 2) 1. ... axb5 2. ♗d6 [3. ♖d5+ / 3. ♗xh6] 2. ... ♜g7
- 3) 1. ♗b7 ♖c6 2. ♗b8 [2. ... ♖xb7 / 2. ... ♗d1#] 2. ♗b8
- 4) 1. h4 ♗c3 [2. ... f5# / 2. ... ♗g3#] 2. h5+ (2. hxg5? fxg5)
- 5) 1. ... ♗a5 2. f5 [3. ♗xc4 / 3. f6] 2. ... ♜e5
- 6) 1. ♖xh6 ♜g4 [2. ... ♗e1# / 2. ... ♜xh6] 2. ♖d2
- 7) 1. ... ♖c8 2. d6 [3. dxc7 / 3. ♖d5+] 2. ... ♗c5
- 8) 1. ♗be1 f3 [2. ... fxe2 / 2. ... ♗h3] 2. ♗e6
- 9) 1. ... ♜f7 2. d6 [3. dxc7 / 3. d7] 2. ... ♖b5+

17: Drohung und Verteidigung: B

- 1) 1. ... ♖xb5 2. ♗d4 [3. ♗xg4 / 3. ♗b4] 2. ... ♖e2
- 2) 1. ... ♖xh4 2. ♗e4 [3. ♗xh4 / 3. ♜e7+] 2. ... ♖g5+
- 3) 1. ... h5 2. ♗exc4 [3. ♖d5 / 3. b4] 2. ... ♗d8 (2. ... ♗fc7 3. b4)
- 4) 1. h3 ♜g4 [2. ... ♜xf2 / 2. ... ♖f4+] 2. ♖c4+
- 5) 1. ♗hh1 ♖f4 [2. ... ♗xe2 / 2. ... ♜e4] 2. ♖d3 (1. ♖f3 ♜c4)
- 6) 1. ... ♗d8 2. ♗g4 [3. ♜h6+ / 3. ♗xg7#] 2. ... ♗d7
- 7) 1. ... ♜f7 2. ♗e4 [3. ♗(♜)xd4 / 3. ♗h7+] 2. ... ♜e6 3. ♗h7+ ♜g7
- 8) Zeichnung
- 9) 1. ♗c1 ♜e4 [2. ... ♜xg3 / 2. ... b5] 2. ♖f4

18: Drohung und Verteidigung: C

- 1) 1. ... ♖c6 2. ♗f4 [3. ♖xe7 / 3. ♗g6+] 2. ... ♖e4
- 2) 1. ... gxf6 2. ♙xf6 [3. ♚xd6 / 3. ♚h1] 2. ... ♙f8
- 3) 1. ... c5 2. ♗f5 [3. ♗xd6 / 3. ♙xf6] 2. ... ♙e5
- 4) 1. ♚fd1 e4 [2. ... exf3 / 2. ... ♙xh2+] 2. ♗d4
- 5) 1. ♚xe8+ ♚xe8 [2. ... ♖h1# / 2. ... ♖h3+ ♚e1#] 2. ♖e4 (2. ... ♖h3+ 3. ♗g1 ♗f8 4. ♚a8; 2. ... ♚xe4 3. ♚a8+)
- 6) 1. ♚xg4 ♚b1 [2. ... ♚xf1+ / 2. ... a1♖] 2. ♚fg1 a1♖ 3. ♚h5#
- 7) 1. ... ♗h8 2. ♖h5 [3. ♖(♗)xd5 / 3. ♖xh7+] 2. ... ♙e6
- 8) 1. ... ♗f8 2. ♗f4 [3. ♖xe7 / 3. ♗g6+] 2. ... ♖e8
- 9) 1. ... ♗f5 2. ♖g5 [3. ♖xd8+ / 3. ♙xf5] 2. ... ♖a5

19: Test / Mix: A

- 1) 1. ♚c1 ♙xa3 2. ♗a4 (2. ♗xd5 ♙xc1 3. ♗xb6 ♚xd3) (Abzugsangriff)
- 2) 1. ♗e4 ♙xe4 2. ♖c8+ (2. ♙xe4 ♙h2+) (Zwischenzug)
- 3) 1. ♚xf7 ♖a8 2. ♖xe6 (Verteidigung ausschalten: Ablenken + Matt)
- 4) 1. e4 ♗xc3 2. ♙xc3 (2. ♗xc3 ♙xd4+; 2. ♚xc3 ♙xd4+ 3. ♗xd4 ♚xc3)
- 5) 1. ... ♚d3 2. ♙xc4 ♚c3 (Fesseln)
- 6) 1. ... ♗f7 2. ♗fg5 ♚e5 (Fangen)
- 7) 1. g4 d5 2. ♖xf5 ♙xf5 3. g4h5 (Zwischenzug: Desperado)
- 8) 1. ... c4 2. dxc4 e4 (Verteidigung ausschalten: Wegjagen + Matt)
- 9) 1. ... ♚fe8 2. ♚xb7 ♚ed8 (2. ... ♚cd8? 3. ♗c2) (Freibauer versilbern)
- 10) 1. ... ♙xe5 2. ♚xe5 ♖b4 (Verteidigen gegen Doppelangriff)
- 11) 1. ♚1xd4 ♗c6 2. ♚4d7 (2. ♚8d7 ♗xd4 3. ♚xe7 ♗f5+) (Verteidigen gegen Doppelangriff)
- 12) 1. ♖xe7 ♙f6 (Fangen)

20: Test / Mix: B

- 1) 1. ... c5 2. ♙e5 ♚g5 3. ♙f4 ♚xf4 (Fangen dank der Fesselung)
- 2) 1. ♙xe3 dxe3 2. ♚xe3 ♖d2 (Fesseln)
- 3) 1. ... ♚ac8+ 2. ♗c3 ♖f5 (droht matt)
- 4) 1. ... ♚xd1+ 2. ♖xd1 (2. ♗xd1 ♖d8+) (Doppelangriff verhindern; Wähle den richtigen Schlagzug)
- 5) 1. ♙xe7 ♚xe7 2. ♚xb6 (Fesselung: eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 6) 1. ♗b4 ♚b6 2. ♗a1 ♚xb4 (Fesselung: eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 7) 1. ♗c4 ♚a4 2. ♗e3 ♙xe3
- 8) 1. b7 (nach 1. a7 kommt das Gleiche) 1. ... ♗d2 (1. ... ♗d1) 2. a7 ♚e3+ (verteidigen durch Dauerschach)
- 9) 1. ♗d3 ♗xa3 2. ♗c2 ♗a2 3. c4 a3 4. c5 ♗a1 5. c6 a2 6. c7 a4 7. c8♖ a3 8. ♖c3# (Bauernendspiel: König aus dem Quadrat halten)
- 10) 1. ... ♚xg3 2. fxg3 ♚d2 (Fesseln)
- 11) 1. ♗b5 ♖xc5 2. ♖f1 (2. ♖f4? ♖xc1+ 3. ♙xc1 ♚d1+) (Abzugsangriff und Röntgenangriff)
- 12) 1. ... ♚d8 2. ♙d4 (2. ♙a5 ♖xc1) (Kreuzfesselung)

21: Verteidigen gegen eine Drohung: A

- 1) 1. ... ♙xc3 2. ♚d3 ♗d5 (2. ... ♙a5 3. b4); 2. ... ♚ac8 3. ♚xc3 b5 kostet immer einen Bauer.
- 2) 1. ... ♚xb4 2. ♗e5 ♙g4 (sonst 3. ♗d7+ und matt)
- 3) 1. ... ♚xb4 2. ♖c3 ♚e4 (verteidigen gegen 3. ♖c8+ und matt)
- 4) 1. ♚a8+ ♗d8 2. ♚xd8+ ♙e8 (3. ... ♚e8 4. ♚xd7)
- 5) 1. ♖xa4 ♚c4 2. ♚c1 (die Dame hat keine Felder)
- 6) 1. ♖e6 ♙xf2 2. ♖d7+ (2. g4 fxg3+ 3. ♗g2 ♙c5)
- 7) 1. ♙xc6 ♗g4 2. ♙f3 (nun sind sowohl 2. ... ♗e3+ als auch 2. ... ♗h2+ harmlos)
- 8) 1. ♚f1 ♚e1 2. c5 (nun folgt auf 2. ... ♚xf1+ 3. ♙xf1)
- 9) 1. ... ♗d2 2. ♚xd2 ♖h5
- 10) 1. ♚xc3 ♖xb2 2. ♚c8+ ♚xc8 3. ♖xb2

- 11) 1. ♖e6+ ♜b7 2. ♖e3 (deckt c3 und c1)
 12) 1. ♜a8+ ♜h7 2. ♜e8 (Röntgendeckung von e1)

22: Verteidigen gegen eine Drohung: B

- 1) 1. ... ♜e8 2. ♖xd6 ♙b5
 2) Zeichnung
 3) 1. ♙xe5 ♖b7 2. ♗c3
 4) 1. ... ♗xc5 2. ♗cd4 ♙e4
 5) 1. ♜xg7 ♖f6 2. ♙h6
 6) 1. ♖e2 d3 2. ♙xe5+ ♗xe5 3. ♖d2
 7) 1. ♜xc6 ♗d4 2. ♜f6 (2. ♜xb6 ♗e2+)
 8) 1. ... ♖xc5 2. ♙e3 ♖b5
 9) 1. ... ♖xe5 2. ♖d7 ♖e8 (2. ... ♖f6? 3. ♗h7+; 2. ... ♖e7? 3. ♗h7+ ♜g8 4. ♖xe7)
 10) 1. ... f6 2. ♜f3 h6 (verhindert 3. ♖xh7+ und matt auf h3)
 11) 1. b7 ♜xd6 2. b8♗ (2. b8♖? ♜xd7+ 3. ♜xd7 ♙xb8)
 12) 1. ... ♖d7 2. ♖c3 0-0

23: Verteidigen gegen eine Drohung: C

- 1) 1. ... ♙e6 2. ♖b3 d5 (2. ... ♙xc4 3. ♖xc4+ d5 4. ♖xg4)
 2) 1. ♗xe7+ ♜f8 2. ♗c8
 3) 1. ♙xg8 ♖g7 2. ♙h7
 4) 1. ... ♜hf8 2. ♜f1 ♜xf7
 5) 1. ♖d3 ♙e4 2. ♖d6
 6) 1. ... ♗e3 2. ♜f2 f5 3. ♜e1 f4
 7) 1. ... ♗xb3 2. ♜b2 ♗d4 3. ♜xb8 ♗e2+
 8) 1. ... ♜xb2 2. 0-0-0 ♜xa2 3. ♜b1 ♙d5
 9) 1. ♗xe4 c4 2. ♗d6 (2. ♙a2 ♙xe4 3. ♜xe4? ♜h1+)
 10) 1. ... a3 2. ♖xe7 ♖e5+ 3. ♖xe5 fxe5
 11) 1. ♗g5 (2. ♗xf7+ / 2. ♖xh7#) 1. ... ♜g8 2. ♖xh7+ ♜f8
 12) 1. ♜xf2 ♜e4 2. ♜e1

24: Matt / Visualisieren: C

- 1) 1. ♙g4 ♜xg4 2. ♖g6#
 1. ♙g4 g6 2. ♖f4#
 1. ♙g4 ♜f8 2. ♖xg7#
 1. ♙g4 ♜h6 2. ♖h5#
 2) 1. ♖e2 b4 2. ♗f4#
 1. ♖e2 d5 2. ♖c2#
 1. ♖e2 ♜d5 2. ♗b4#
 1. ♖e2 ♗d5 2. ♖e4#
 3) 1. ♙f4 gxh5 2. ♖e3#
 1. ♙f4 ♙xf4 2. ♜d5#
 1. ♙f4 ♜c5 2. ♙e3#
 1. ♙f4 ♜d3 2. ♖e3#
 4) 1. ♖e8 cxd6 2. ♜h5#
 1. ♖e8 c6 2. ♖h5#
 1. ♖e8 c5 2. ♖e4#
 1. ♖e8 cxb6 2. ♖b5#
 5) 1. ♖e5 ♜a7 2. ♗c8#
 1. ♖e5 ♗c7 2. ♖d4#
 1. ♖e5 ♙xc4 2. ♖a5#
 1. ♖e5 ♙b5 2. c5#
 6) 1. ♙h4 ♙g7 2. ♖f7#

1. ♖h4 ♗g6 2. ♜f3#
1. ♖h4 ♗g7 2. ♜h6#
1. ♖h4 ♗h8 2. ♜f7#
- 7) 1. ♘e3 ♕a2 2. ♘c2#
1. ♘e3 c4 2. ♜d5#
1. ♘e3 e4 2. ♜h8#
1. ♘e3 ♕e4 2. ♜a1#
- 8) 1. ♗b8 a3 2. ♘c3#
1. ♗b8 c3 2. ♜xc3#
1. ♗b8 ♘b3 2. ♜b2#
1. ♗b8 ♘a5 2. ♘c7#
- 9) 1. ♕a3 ♘d6 2. ♗c4#
1. ♕a3 ♘d8 2. ♗d4#
1. ♕a3 ♘f8 2. ♗g4#
1. ♕a3 ♘f6 2. ♗f4#

25: Matt / Visualisieren: D

- 1) 1. ♕e8 ♘e4 2. ♕c6+ ♘e3 3. ♗f3#
1. ♕e8 ♘d3 2. ♗f3+ ♘e4 3. ♕c6#
1. ♕e8 e4 2. ♕g6 ♘d3 3. ♗f3#
- 2) 1. d4 ♘b5 2. ♕d3+ ♘a5 3. ♗a6#
1. d4 a6 2. ♗xa6+ ♘b5 3. ♕d3#
1. d4 a5 2. ♗e5 fxe5 3. ♕d7#
- 3) 1. d7 g5 2. d8 ♗ ♘f6 3. ♗f8#
1. d7 gxf5 2. d8 ♘+ ♘f8 3. ♕d6#
1. d7 ♘f8 2. d8 ♗+ ♘f7 3. fxg6#; 3. ♜e7#
- 4) 1. ♘e2 ♗xh4 2. ♘c3+ ♘a5 3. ♜b5#
1. ♘e2 e4 2. ♕e1 ♗b5 3. ♜a2#
1. ♘e2 ♘a5 2. ♕d8+ ♘a4 3. ♘c3#
- 5) 1. d4 cxd3 2. ♜d2 f2 3. ♜d1#
1. d4 cxd3 2. ♜d2 ♘g1 3. ♜e1#
1. d4 f2 2. ♜e4 ♘g1 3. ♜g2#
- 6) 1. ♘b7 ♘f7 2. ♘d6+ ♘f6 3. e5#
1. ♘b7 d6 2. ♘d8 d5 3. ♗e6#
1. ♘b7 d5 2. e5+ ♘f7 3. ♘d6#

Blind / Matt in zwei

(3-1)

- 1) 1. ♜c4 ♘e8 2. ♜c8#
- 2) 1. ♜b1 ♘a5 2. ♜b5#; 1. ... ♘b7 2. ♜b7#
- 3) 1. ♘f7 ♘h7 2. ♜h4#
- 4) 1. ♜h6 ♘a4 2. ♜a6#
- 5) 1. ♜a7 ♘e8 2. ♜e7#; 1. ... ♘g8 2. ♜g7#
- 6) 1. ♘c4 ♘a3 2. ♜a1#; 1. ... ♘a5 2. ♜a7#

(3-2)

- 1) 1. ♜f6 ♘h7 2. ♜g7#
- 2) 1. ♜h7 ♘c8 2. ♜c7#
- 3) 1. ♜c2+ ♘a3 2. ♕c5#; 1. ... ♘a1 2. ♕d4#
- 4) 1. ♜b3 ♘a6 2. ♜b6#
- 5) 1. ♜b1 ♘a4 2. ♜b4#; 1. ... ♘a6 2. ♜b6#
- 6) 1. ♜b2 ♘e1 2. ♜e2#

26: Wähle den richtigen Zug: A

- 1) 1. ... ♖d1+ 2. ♗f2 ♕c5+
1. ... ♖d1+ 2. ♗h2 ♕d6+
1. ... ♖d1+ 2. ♖f1 ♕c5+
- 2) 1. ♕f2+ ♗xf2 2. ♗a7+
1. ♕f2+ ♗c4 2. ♗b3#
1. ♕f2+ ♗c6 2. ♗a8+
- 3) 1. ... ♗d2 2. ♕f2 ♗xe1#
1. ... ♗d2 2. ♗c3 ♗g2#
1. ... ♗d2 2. ♗b2 ♗xe1#
- 4) Zeichnung
- 5) 1. ... ♖a8+ 2. ♗b4 ♖a4#
1. ... ♖a8+ 2. ♗b2 ♖a2+
1. ... ♖a8+ 2. ♖a6 b4+
- 6) 1. ♗f6 ♗xf6 2. ♖d8+
1. ♗f6 ♗xe5 2. ♗d8#
1. ♗f6 ♖c8 2. ♗g7#
- 7) 1. ... ♗e2+ 2. ♗f5 ♗f3#
1. ... ♗e2+ 2. ♗h4 ♗h2+
1. ... ♗e2+ 2. ♗h3 ♗g5+
- 8) 1. ♗d2+ ♗e5 2. ♗f4#
1. ♗d2+ ♗e4 2. ♗c2+
1. ♗d2+ ♗c4 2. ♗c3#
1. ♗d2+ ♗d3 2. ♗xd3+ ♗xd3 3. h5
- 9) 1. ♗c4+ ♗xb6 2. ♗c7#
1. ♗c4+ bxc4 2. ♕e3#
1. ♗c4+ ♗xc4 2. ♖c6#

27: Wähle den richtigen Zug: B

- 1) 1. ♗f4 ♕d6 2. ♗xd6
1. ♗f4 ♕e6 2. ♗xe5 (2. ♗xe5? ♕d6)
1. ♗f4 f6 2. ♗xf5 ♗xc4 3. ♗e6+
- 2) 1. ... ♖b8 2. ♗c4 ♖b4
1. ... ♖b8 2. ♗d3 c4
1. ... ♖b8 2. ♕a3 ♖e8 3. f4 f6
- 3) 1. ... ♖e1 2. ♗xe1 ♗h5#
1. ... ♖e1 2. ♖xe1 ♗g2#
1. ... ♖e1 2. ♗g4 ♗h1+
- 4) 1. ♗g2 ♖e1 2. ♖xg3
1. ♗g2 ♕f4 2. ♖xe4
1. ♗g2 ♕f2 2. ♖e2
- 5) 1. ♗c3 ♗xh5 2. ♗a5+
1. ♗c3 ♗h4+ 2. ♗f6+
1. ♗c3 ♗e4 2. ♗g3+
- 6) 1. ♗g6 ♖c8 2. b3
1. ♗g6 ♕d3 2. ♗f4+
1. ♗g6 ♕b3 2. ♖e2+
- 7) 1. ♕h5 ♗d8 2. ♖xd8
1. ♕h5 g6 2. ♕h6#
1. ♕h5 ♗b3 2. c4
- 8) 1. ... ♗d8 2. ♗xe6 ♖xc1+
1. ... ♗d8 2. ♗e3 ♗xe3
1. ... ♗d8 2. ♖xc8 ♗xb6

- 9) 1. ... ♗g4 2. f4 ♙xg5
 1. ... ♗g4 2. ♗f3 ♙xg5
 1. ... ♗g4 2. ♙xe7 ♖xh2#

28: Wähle den richtigen Zug: C

- 1) 1. ♖b7 ♗e6 2. ♖xe7
 1. ♖b7 ♖e8 2. ♖xc6
 1. ♖b7 ♗c7 2. ♖b8+
- 2) 1. d5 ♗xd5 2. ♖xb2
 1. d5 ♗d2 2. ♗xd2
 1. d5 ♗c2 2. ♖f5+
- 3) 1. ... ♗ac8 2. ♗h4 ♖b1#
 1. ... ♗ac8 2. ♖a2 ♖c2#
 1. ... ♗ac8 2. ♗e4 ♖xe4
- 4) 1. ♖xd5+ ♙e6 2. ♖xe4
 1. ♖xd5+ ♖xd5 2. ♗f8#
 1. ♖xd5+ ♗e6 2. ♖d8+! (2. ♖xc5? ♗e1+!)
- 5) 1. ... ♖c7 2. ♖xc7 ♗b1+
 1. ... ♖c7 2. ♖f1 ♖xf4
 1. ... ♖c7 2. e5 ♖xc4! (2. ... ♗b1+? 3. ♗f1!)
- 6) 1. ♙g3 ♙d2+ 2. ♗d1 (2. ♗f1? ♙b5+)
 1. ♙g3 ♗d2 2. f4
 1. ♙g3 ♙e3 2. ♙xh2
- 7) 1. ♗a5 ♗xa5 2. ♗xa7
 1. ♗a5 ♙xf2+ 2. ♗f1
 1. ♗a5 ♙b6 2. ♗xb3
- 8) 1. ♖d8 ♖xf7 2. ♖xf8+ ♖g8
 1. ♖d8 ♗c8 2. ♖xc8
 1. ♖d8 ♙c5 2. ♖xc7 (2. ♗b8 ♖xf7)
- 9) 1. ... ♗f6+ 2. ♗xe5 ♗g4+
 1. ... ♗f6+ 2. ♗e3 ♗d5+! (2. ... ♗g4+? 3. ♗e2 ♗c1 4. ♗h3)
 1. ... ♗f6+ 2. ♗f3 ♗d3+

29: Fangen: A

- 1) 1. ... ♖xh2+ 2. ♗f1 ♙f4
 2) 1. ... ♖f6 2. c3 ♗e7
 3) 1. ... ♗f6 2. f3 ♙d5
 4) 1. ... axb5 2. ♖xa8 ♗b6
 5) 1. g4 ♙g6 2. ♙g5
 6) 1. ... ♗c5 2. ♖d5 ♗e7 (2. ... ♗xd3? 3. ♙a5)
 7) 1. ♗h6+ gxh6 2. ♗f5
 8) 1. ♗c5 ♖b5 2. a4
 9) 1. ... ♙g4 2. ♖f2 ♗d3
 10) 1. ... ♗d3 2. ♖e5 ♗e3
 11) 1. ♙b6 ♖b4 2. ♗a2
 12) 1. ♖e6+ (1. ♗e3 ♖xc4) 1. ... ♗b8 2. ♗e3

30: Fangen: B

- 1) 1. ... ♗e4 2. ♖f4 g5
 2) Zeichnung Lucas van Foreest Meister der Niederlande 2019
 3) 1. ♗xf7 ♗xf7 2. ♙f4
 4) 1. d5 ♖xe4 2. ♗d4
 5) 1. ♗f2 ♖xa2 2. ♗a3

- 6) 1. ... ♖a5 2. ♗e4 ♕f5
- 7) 1. ♖e4 ♗d2 2. ♕f4
- 8) 1. ♗e5 ♖dd8 2. ♗g4
- 9) 1. ... ♗d5 2. ♗xb7 ♗c5
- 10) 1. ♖d6 ♗xb4 2. e4
- 11) 1. ... ♗b4 2. ♗xb7 c6
- 12) 1. ♕a7+ ♗c7 2. ♖a4

31: Matt: ja oder nein?

- 1) 1. ♗e8+ ♗d6 2. c5+ ♗d5 3. ♗e4# (ja)
- 2) 1. ♖e5+ ♗c4 2. ♖c5+ ♗d3 3. ♖c3+ (nein 3. ... ♗xd4)
- 3) 1. h3 ♗d7 2. ♗e5+ ♗f3 3. ♖f1# (ja)
- 4) 1. ♖h8+ ♗xh8 2. ♗h6+ ♖h7 3. ♗f8+ (nein 3. ... ♗xf8)
- 5) 1. ♗g4+ ♗f6 2. e5+ dxe5 3. ♕g5+ (nein 3. ... ♗xg6)
- 6) 1. ♖xh7+ ♗g4 2. ♖h4+ ♗f3 3. ♕d5# (ja)
- 7) 1. ♗c8+ ♗g7 2. ♕f8+ ♗g6 3. ♗f5# (ja)
- 8) 1. ♖xh6+ gxh6 2. ♗xf7+ ♗h7 ♗d3+ (nein 4. ... ♗e4+)
- 9) 1. ♗g8+ ♗h5 2. ♗f6+ ♗h4 3. ♗f3# (ja)

Wo steht der König matt?

(4-2)

- 1) ♗f8
- 2) ♗d4
- 3) ♗d5
- 4) ♗a5
- 5) ♗e8
- 6) ♗h4

(4-3)

- 1) ♗d8
- 2) ♗e8
- 3) ♗a5
- 4) ♗c8
- 5) ♗h5
- 6) ♗h5

32: Bauernendspiel: Das Quadrat

- 1) 1. ♗xf4 ♗xf4 2. d6! (2. b5? ♗e5 3. b6 ♗d6) 2. ... exd6 3. b5 1-0
- 2) 1. ♖xd5+ ♖xd5+ 2. ♗xd5 ♗c3 3. ♗c5 1-0
- 3) 1. ♗xg5 ♗xf2 2. ♗f4 1-0 (2. ♗xf5? ♗g3 1/2-1/2)
- 4) 1. ♖xc6 (1. b4 ♖g5+ 2. ♗xc6 ♗c4 1/2-1/2) 1. ... ♖xc6+ 2. ♗xc6 ♗c4 1/2-1/2
- 5) 1. ... b4 (1. ... ♗d5 2. ♗b6 ♗c4 3. ♗c6 b4 4. a4 ♗c3 5. ♗c5 1-0) 2. a4! ♗c4 3. ♗c6 ♗c3 4. ♗c5 1-0
- 6) 1. b7 e2 2. b8♗ e1♗ 3. ♗g3+ ♗xg3 4. hxg3 1-0
- 7) 1. g5 ♗xf5 2. gxh6! 1-0 (2. g6? ♗e6 0-1)
- 8) 1. ... ♗c6 2. e6 a4! 0-1 (2. ... ♗d6? 3. e7 ♗xe7 4. ♗xd5 1/2-1/2)
- 9) 1. ♖xg4 hxg4 2. h3 (2. h4? ♗xf2; 2. f4 gx3 3. h4 f2 0-1) 2. ... ♗xf2 (2. ... gxh3 3. f4) 3. hxg4 1-0

Bauernendspiel: Das Quadrat

(4-2)

1. h4	1-0
1. ♗c5	1/2-1/2
1. ♗e5	1/2-1/2
1. ♗f3	0-1

- 1. ♖d3 1-0
- 1. ♖e6 1/2-1/2

(4-3)

- 1. g6 1-0
- 1. ♖f3 1-0
- 1. ♖b1 1/2-1/2
- 1. ♖d5 1-0
- 1. c4 1-0
- 1. d6 ♖f8 0-1 (1. ... ♖f6? 2. d5 1-0)

33: Bauernendspiel: Randbauer

- 1) 1. h5 ♖e4 (1. ... Kg4? 2. h6 Kh5 3. Kg1 1-0) 2. h6 ♖d5 3. ♖g7 ♖e6 4. ♖xh7 ♖f7 1/2-1/2
- 2) 1. ... ♖g7 2. e5 fxe5 3. ♖g5 1/2-1/2
- 3) 1. ♚g6 ♚xd6 2. ♖e5 ♚xg6 3. hxg6 1-0; 2. ♚xd6+ ♖xd6 3. ♖g6 ♖e7 4. ♖xh6 ♖f8 1/2-1/2
- 4) 1. ... a5 2. ♖d6 ♖c8 3. ♖xe5 ♖c7 4. ♖d4 1/2-1/2
- 5) 1. ♖b6 ♖f5 2. ♖xa5 ♖e6 3. ♖xa6 ♖d7 4. ♖b7 1-0
- 6) 1. ♖d4 (1. ♖d3? a4 2. ♖c4 a3 3. bxa3 1/2-1/2) 1. ... a4 2. ♖c5 (2. ♖c4 a3 3. bxa3 ♖e6 4. ♖c5 ♖d7 5. ♖b6 ♖c8 1/2-1/2) 2. ... a3 3. bxa3 ♖e7 4. ♖c6 ♖d8 5. ♖b7 1-0
- 7) 1. ♗xc5 bxc5 2. ♖e5 (2. ♖d5? ♖f5 3. ♖xc5 ♖g4 0-1) 2. ... c4 3. ♖d4 1/2-1/2
- 8) 1. ♖f2 (1. h5? ♖g2 2. hxg6 f2+ 3. ♖d2 f1♚ 4. g7 ♚f7 0-1) 1. ... ♖h3 2. h5 gxh5 3. ♖xf3 1/2-1/2
- 9) 1. ... ♖c3 (1. ... ♖d3 2. ♖e5! (2. ♖f3? ♖c4) 2. ... ♖c4 3. ♖d6 ♖b5 4. ♖c7 1/2-1/2) 2. ♖e3 1/2-1/2

(4-2)

- ♖g7 (1-0: abhalten)
- ♖c1 (1/2-1/2: in die Ecke oder den schwarzen König einschließen nach 1. ... ♖a2)
- ♖c3 (1/2-1/2: den schwarzen König einschließen nach 1. ... ♖a2)
- ♖f4 (1/2-1/2: den Bauern erobern. 1. ♖f5? ♖g3 verliert)
- ♖g6 (1-0: den Bauern erhalten)
- h7 (1-0: der schwarze König steht außerhalb des Quadrates. Abhalten hat keinen Zweck: 1. ♖h5? ♖f6 remis)

(4-3)

- ♖e3 (1/2-1/2: den schwarzen König einschließen nach 1. ... ♖xh2 2. ♖f2)
- h4 (1/2-1/2: der schwarze König muss Zeit verlieren mit dem Schlagen des Bauern. Der weiße König kommt auf f1.)
- ♖e5 (1/2-1/2: Weiß erobert den Bauern h7 und hält den schwarzen König ab: 1. ... ♖d3 2. ♖f6 ♖e4 3. ♖g7)
- ♖c6 (1/2-1/2: Nur mit diesem Zug ist Weiß rechtzeitig auf f2, um den schwarzen König einzuschließen.)
- h6 (1-0: nach 1. ♖g7 ♖f5 2. h6 ♖e6 ist Schwarz rechtzeitig)
- h4 (1/2-1/2: nach 1. ... gxh4 hat Schwarz einen Randbauer und nach 1. ... ♖xh4 2. ♖h2 verteidigt Weiß erfolgreich die Schlüsselfelder des g-Bauern.)

34: Bauernendspiel: Schlüsselfelder: A

- 1) 1. ♚f3 ♖c7 2. ♚xc6 ♖xc6 3. ♖e4 ♖d6 4. ♖d4 1-0
- 2) 1. ♖d5 ♖xg4 2. ♖e4! 1-0 (2. ♖xe5? ♖f3 1/2-1/2)
- 3) 1. ... e5 2. dxe5 ♖xe5 0-1 (2. ... fxe5? 3. e4+ fxe4+ 4. ♖e3 1/2-1/2)
- 4) 1. ♖d2 ♖d4 2. e6 dxe6 3. e5 ♖xe5 4. ♖e3
- 5) 1. g5 g6+ (1. ... ♖h8 2. ♖g6 ♖g8 3. h6 gxh6 4. ♖xh6 1-0) 2. ♖f6 (2. fxg6+? ♖g7 3. ♖f4 ♖xg6 1/2-1/2) 2. ... gxh5 3. ♖f7 1-0
- 6) 1. ... ♚d6 (1. ... ♚xd5 2. ♖xd5 1-0) 2. ♖c4 1-0
- 7) 1. gxf5 ♚xf5 2. ♚f3 ♚xf3+ 3. ♖xf3 1-0 (3. gxf3? ♖f7 1/2-1/2)

- 8) 1. ♖xf7+ ♖xf7 2. ♘xf7 ♘h8 (2. ... ♘h6? 3. ♘f6 1-0) 3. ♘f6 ♘g8 4. ♘xf5 ♘f7 ½-½
 9) 1. ... ♗e6+ 2. ♘e5 ♗xd4 3. ♘xd4 1-0 (3. cxd4? Kc7 ½-½)

(4-2)

- 1) d7
- 2) ♘d5
- 3) ♘c4
- 4) ♘d3
- 5) ♘d1
- 6) ♘g6 oder ♘f5 aber nicht 1. ♘f6 ♘f8

(4-3)

1-0 / ½-½

- 1) 1-0
- 2) ½-½
- 3) 1-0
- 4) ½-½
- 5) 1-0

35: Bauernendspiel: Schlüsselfelder: B

- 1) 1. ... d6 2. ♘d5 dxc5 3. ♘xc5 1-0
- 2) 1. c4 ♘e7 (1. ... ♘c7 2. c5) 2. e5 dxe5 3. ♘xe5 1-0
- 3) 1. ... ♘a7 2. ♘xb5 ♘a8 3. ♘a6 ♘b8 (3. ... b5 4. c7) 4. ♘xb6 ♘c8 5. c7 1-0
- 4) 1. ♗xd5 cxd5 2. ♘c6 d4 3. ♘xb5 ♘c7 4. ♘c5 (oder 4. ♘c4 d3 5. ♘xd3 (5. cxd3? ♘c6 ½-½) 4. ... d3 5. cxd3 ♘d7 6. ♘d5 1-0
- 5) 1. ... ♖xf5 2. ♖f2 ♖f7! (2. ... ♖xf2? 3. ♘xf2 ♘f7 4. ♘f3 ♘f6 5. ♘g4 ♘g6 6. g3 1-0) 3. ♖xf7+ ♘xf7 4. ♘f2 ♘f6 of ♘g6 ½-½
- 6) 1. ♖xd8+ ♘xd8 2. ♘d6 (2. ♘d5? f4 3. gxf4 ♘d7 ½-½) 2. ... ♘e8 3. ♘e5 f4 4. ♘xf4 1-0
- 7) 1. ... ♘a6 2. ♘c5 (2. b4 ♘b5 3. ♘e5) 2. ... ♘xa5 3. b3 (3. b4+? ♘a4; 3. ♘xc6 ♘b4 ½-½) 3. ... ♘a6 4. ♘xc6 1-0 (*Prokes, 1946*)
- 8) 1. ... exf4 2. ♖xf4+ ♘e7 ½-½ (2. ... ♖xf4+? 3. ♘xf4 ♘e7 4. ♘e5 ♘d7 5. ♘d5 1-0)
- 9) 1. f4 gxf4+ 2. ♘xf4 g6 3. ♘g5 gxh5 4. ♘xh5 1-0

Matt in zwei

(4-2)

1. ♗b4 ♘c1 2. ♖c2#
1. ♖b8 ♘a3 2. ♖b3#
1. ♖b2 ♘f1 2. ♖f2#
1. ♖f2+ ♘h1 2. ♗g3#; 1. ... ♘h3 2. ♖g3#
1. ♖b2 ♘e1 2. ♖e2#
1. ♖f2 ♘a1 2. ♖b2#

(4-3)

1. ♖a7 ♘e8 2. ♖g8#
1. ♖a2 ♘f1 2. ♖h1#
1. ♖b1 ♘a4 2. ♖a2#
1. ♖b5 (1. ♖b6? Patt) 1. ... ♘a7 2. ♖a4#
1. ♖b5 (1. ♖b6? Patt) 1. ... ♘a7 2. ♘b4#
1. ♖b4+ ♘a3 2. ♖b3# 1. ... ♘a1 2. ♖a6#

36: Mix: C

- 1) 1. ♗xc7 ♖d7 2. ♖ab1 (2. ♖fb1? ♖xf2+) (Fesseln)
- 2) 1. ... ♖d8 2. ♗b3 c6 (Fesselung: Angriff auf eine gefesselte Figur)

- 3) 1. ♖e2 ♗a5 (Doppelangriff: Dame)
- 4) 1. ♖c7 ♖f7 2. ♙c4 (Fesseln)
- 5) 1. e5 ♗e8 2. e6 (Fesselung: Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 6) 1. ♗b3 ♙a4 2. ♗c2 ♖xd4 (Fesselung: eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger 2x)
- 7) 1. ♗xh5 ♗g4 2. ♗d1 (2. ♗e2 ♗xe2 3. ♖xe2 ♖f1+; 2. ♖h1 ♗xh5 3. ♖xh5 (Decken durch Röntgendeckung)
- 8) 1. ♗f3 ♖fe8 2. e5 (Fesselung: Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 9) 1. ♗c1 ♖h8 2. ♗b2 (Fesselung: Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 10) 1. ♙xg5 ♖xg5 2. ♗f4 (Doppelangriff: Dame)
- 11) 1. ♙e3 f4 2. h6 (droht matt)
- 12) 1. f5 ♖xe5 2. ♗f1 ♗e4 3. dxe5 (Entfesselung)

37: Doppelangriff: ja oder nein (♞ oder ♜): A

- 1) nein 1. ... ♗xe4 2. ♗d5? ♗c3+
- 2) nein 1... ♗xb2 2. ♗a8+ ♙c8 3. h3 (3. ♗f3 ♗b1+) 3... ♗xf6
- 3) nein 1. ♖xb7 ♗d5 2. ♙b3 (2. ♙e4 ♗c5+)
- 4) nee 1. ♗xb6 ♙d4+? 2. ♖xd4 ♖xd4 3. ♗xa8
- 5) ja 1. ♖xe4 ♗d3 2. ♖e5 (2. ♖f4 ♗xf4) 2... ♗xe5
- 6) Zeichnung
- 7) nein 1. ... b5 2. ♗b6 ♗xd4+ 3. cxd4 ♖xc2
- 8) ja 1. ♖xb5 ♗f1 (1. ... ♗a4? 2. ♙e2 oder 2. ♗b4 oder 2. ♖b4)
- 9) nein 1. ... ♗xa5 2. ♗h5 ♗e5

38: Fesselung (♞ oder ♜): A

- 1) ja 1. ... ♗xe5 2. ♙f4 ♗xg4+ (2. ... ♗xf3+ 3. ♖xf3) 3. fxg4
- 2) nein 1. ♗xd4 ♗d7 (1. ... ♗d6 2. ♗xf5) 2. ♗xf5 ♗xd4 3. ♗c8#
- 3) nein 1. ... ♗f5 2. ♙g4 ♗a4+ (2. ... ♗e3+ 3. ♗xe3) (2. ... ♗d4+ 3. ♗xd4)
- 4) nein 1. ... ♙xc5 2. ♖dc2 ♙a3+ (2. ... ♙d4+? 3. ♗xd4) 3. ♗b1 ♙xc1
- 5) ja 1. ... ♙xc5 2. ♗b3 ♙d4+ 3. ♗xd4
- 6) nein 1. ... ♙xc5 2. ♖c1 ♙xe3 3. ♖xc6 ♖d1#
- 7) nein 1. ♖e2 ♖e8 2. ♙xc5 ♖xe2 3. ♖d8+
- 8) nein 1. ♖e2 ♖e8 2. ♙xc5 ♖xe2 3. ♖d8+ ♗g7 4. ♙f8+
- 9) ja 1. ... ♖xd3 2. ♗e2 ♖xa3 3. ♗a6+ ♗a7 4. ♗c8+

39: Verteidigung ausschalten (♞ oder ♜): A

- 1) ja 1. ♗xd4 ♗xe5
- 2) nein 1. ... ♗xc3 2. ♙xf6 ♗e2+
- 3) nein 1. ♗xd3 ♖xe5 2. ♗d8+ (2. ♗xb3 ♖e1+) 2. ... ♗f7 3. fxe5
- 4) ja 1. ... ♖xa3 (1. ... ♙xa3 2. ♖e3+) 2. ♖xd6 ♖xb3 3. ♖xd7
- 5) nein 1. ... ♖xa3 2. ♖xd6 ♖xb3 3. ♖xd7 (3. ♖e6+ ♗f7) 3. ... ♖b1+
- 6) ja 1. ... ♖xb4 2. ♙xc6 ♖xb1 3. ♖xb1
- 7) ja 1. ... ♗xd5 2. ♖xf6 ♗xd4 3. ♖xf8+
- 8) nein 1. ... ♗xd5 2. ♖xf6 ♖xf6 (2. ... ♗xd4 3. ♖xf8+)
- 9) nein 1. ... ♗xf4 2. ♖xf4 ♙xf4

40: Verteidigung ausschalten (♞ oder ♜): B

- 1) nein 1. ... ♙xd3 2. ♙xe5 ♙xe5 3. ♖xd3 ♙xa1
- 2) ja 1. ♗xe4 f5 2. ♖xg6+ (2. ♗c3 ♖xg3) 2. ... fxg6
- 3) ja 1. ... ♖xb3 2. ♙xd5 ♖xb1 (2. ... cxd5 3. ♖xb3) 3. ♙e4+
- 4) ja 1. ... ♗xc4 2. ♙xd6 ♗xd4 (2. ... ♗f1+ 3. ♖d1) 3. ♙xf8+
- 5) nein: 1. ♖f1 ♖xe3 2. ♖b8+ (2. ♖xf7? ♖xb3) 2. ... ♗h7 3. ♖xf7
- 6) ja: 1. ... ♖xb2 2. ♗xc4 ♖xb1 3. ♗d2+

7) ja: 1. ... ♖xe4 2. ♗xc6 ♗xf2 3. ♗e5+

8) Zeichnung

9) ja 1. ♖xe2 ♖xg3 2. ♖xe5 ♖xg2 3. ♗xg2 fxe5

41: Matt / Visualisieren: E

- 1) 1. ♗e1 ♗h5 2. ♗f4+ ♗h4 3. ♖h3#
1. ♗e1 ♗h5 2. ♗f4+ ♗h6 3. ♖g6#
1. ♗e1 g4 2. ♗g1 g3 3. ♗f3#
1. ♗e1 g4 2. ♗g1 ♗g3 3. ♖f2#
- 2) 1. ♖g7 ♗xd1 2. ♗d3 ♗c1 3. ♖a1#
1. ♖g7 ♗f2 2. ♖g1+ ♗e2 3. ♖e1#
1. ♖g7 f2 2. ♖g4+ ♗xe3 3. ♖d3#
1. ♖g7 ♗xe3 2. ♖d4+ ♗e2 3. ♖d2#
- 3) 1. ♗h3 ♗d7 2. ♗f4+ ♗c6 3. ♖c8#
1. ♗h3 ♗d7 2. ♗f4+ ♗e7 3. ♗g6#
1. ♗h3 ♗d5 2. ♗f4+ ♗e5 3. ♖f5#
1. ♗h3 d5 2. ♖d8 d4 3. ♗g2#
- 4) 1. ♗c4 ♗f5 2. ♖g3 ♗e4 3. ♗d3#
1. ♗c4 ♗f5 2. ♖g3 ♗f6 3. ♖g5#
1. ♗c4 ♗xh4 2. ♖f4+ ♗h3 3. ♗f1#
1. ♗c4 ♗xh4 2. ♖f4+ ♗h5 3. ♗f7#
- 5) 1. ♗b4 ♗xb4 2. ♗b3 a3 3. ♗d4#
1. ♗b4 ♗xb4 2. ♗b3 axb3 3. a4#
1. ♗b4 ♗xb4 2. ♗b3 ♗e1 3. ♖b7#
1. ♗b4 ♗xb4 2. ♗b3 ♗c5 3. ♖a5#
- 6) 1. ♖h6 e4 2. ♖h5+ ♗f4 3. ♗h6#
1. ♖h6 ♗g4 2. ♖g6+ ♗f4 3. ♗h6#
1. ♖h6 ♗g4 2. ♖g6+ ♗h4 3. ♗f6#
1. ♖h6 ♗e4 2. ♖g5 ♗d4 3. ♖f4#
- 7) 1. ♗c7 a3 2. ♗a8+ ♗a6 3. ♖xa3#
1. ♗c7 b4 2. ♖d6+ ♗a7 3. ♗b5#
1. ♗c7 ♗a7 2. ♖c5+ ♗b8 3. ♗a6#
1. ♗c7 ♗a5 2. ♖c5 a3 3. ♖xb5#
- 8) 1. ♖e6 ♗xb5 2. ♖d5+ ♗a4 3. ♗b6#
1. ♖e6 ♗xb5 2. ♖d5+ ♗a6 3. ♗b4#
1. ♖e6 ♖a8 2. ♖b6+ ♗a4 3. ♗c5#
1. ♖e6 ♗a4 2. ♖c4+ ♗a5 3. ♖b4#

42: Matt / Visualisieren: F

- 1) 1. ♖c6 ♗b5 2. ♗d4+ ♗a4 3. ♖c4#
1. ♖c6 ♗b4 2. ♖b6+ ♗a4 3. ♗c5#
1. ♖c6 b5 2. ♗c5+ ♗b4 3. a3#
1. ♖c6 b6 2. ♖c4+ ♗b5 3. ♗c7#
1. ♖c6 bxc6 2. ♗c4 c5 3. ♗xc5#
- 2) 1. ♗a1 a4 2. ♗c2 ♗b3 3. ♖f7#
1. ♗a1 c2 2. ♖b8 ♗xa1 3. ♖b2#
1. ♗a1 ♗a3 2. ♖f7 c2 3. ♖b3#
1. ♗a1 ♗a3 2. ♖f7 a4 3. ♗c2#
1. ♗a1 ♗a3 2. ♖f7 ♗b4 3. ♖b3#
- 3) 1. ♗e1 d4 2. ♗g3+ ♗d5 3. ♖c6#
1. ♗e1 ♗d4 2. ♖f5 ♗e3 3. ♖e5#
1. ♗e1 ♗d4 2. ♖e8 ♗c4 3. ♖a4#
1. ♗e1 ♗d4 2. ♖f5 ♗c4 3. ♖d3#

1. ♖e1 ♜f4 2. ♖g3+ ♜e3 3. ♞d3#
- 4) 1. ♜e3 ♜g5 2. ♞g4+ ♜xh6 3. ♜f5#
 1. ♜e3 ♜e5 2. ♞f1 ♜e4 3. ♞e6#
 1. ♜e3 ♜g3 2. ♞h4 ♜xh4 3. ♞g4#
 1. ♜e3 ♜g3 2. ♞h4 h6 3. ♜f5#
 1. ♜e3 ♜e4 2. ♞e6+ ♜f4 3. ♞g4#
- 5) 1. ♜e7 ♜e5 2. ♞e3 d4 3. ♞g3#; 3. ♜f3#; 3. ♜f7#
 1. ♜e7 ♜e5 2. ♞e3 dxe4 3. ♞xe4#
 1. ♜e7 ♜c5 2. ♜e6+ ♜c6 3. exd5#
 1. ♜e7 dxe4 2. ♜e6+ ♜e5 3. ♞b5#
 1. ♜e7 g6 2. ♜d6 dxe4 3. ♜e6#
- 6) 1. ♜f8 f4 2. ♞e2+ ♜d5 3. ♞e6#
 1. ♜f8 ♜e5 2. ♞c4 g4 3. ♞d4#
 1. ♜f8 ♜e5 2. ♞c4 f4 3. ♞e6#
 1. ♜f8 ♜d5 2. ♞d3+ ♜c6 3. ♞d7#
 1. ♜f8 ♜d5 2. ♞d3+ ♜e5 3. ♞d4#

43: Patt: ja oder nein?: A

- 1) 1. ♖g5+ ♜xg5 2. ♞xg6+ ♜xg6 (ja)
- 2) 1. ♞a5 ♞xa5 2. ♞g6+ ♜xg6 3. Kf8 (nein)
- 3) 1. ♞a5 ♞xa5 2. ♞f5+ ♞xf5 (2. ... ♜h6 3. ♞f6+ ♞xf6) (ja)
- 4) 1. ♜b4 e1♞ 2. ♞e8+ ♜xe8 3. ♜a4 (nein)
- 5) 1. ♜b4 e1♞ 2. ♞e8+ ♜xe8 (ja)
- 6) 1. ♜b4 e1♞ 2. ♞e8+ ♜xe8 3. ♜xb5 (nein)
- 7) 1. ♜b5+ ♞xa3 2. ♞e8+ ♖xe8 3. ♜b6 (nein)
- 8) 1. ♜b5+ ♞xa3 2. ♞e8+ ♖xe8 (ja)
- 9) 1. ♖d4+ ♖xd4 2. ♞xh3+ ♞xh3 (ja)

Blind / Patt: ja oder nein?

- 1) nein 2. ♜e1
- 2) nein 2. ♜g1
- 3) ja
- 4) nein 2. hxg6 e.p.
- 5) ja
- 6) ja
- 7) ja

44: Remise / Patt: A

- 1) 1. d8♞ ♖f6+ 2. ♜a6 ♖xd8 Patt
- 2) 1. ♜b2 ♜c5 2. ♜a3 ♖xc3 Patt
- 3) Zeichnung
- 4) 1. g6 ♞a1 2. ♞f2+ ♜xf2 Patt
- 5) 1. b8♞ ♞xb8+ 2. g8♜+ ♜g6 Patt
- 6) 1. ♜g6+ ♞xg6 2. ♞h2+ ♞xh2 Patt
- 7) 1. bxc5+ ♞xc5 2. b4 ♞xg1 Patt
- 8) 1. ♜a3 ♞b4+ 2. ♜xb4 a5+ 3. ♜xa5 (3. ♜b5) Patt
- 9) 1. ♞a7+ ♜d6 2. ♞a8 ♞xa8 Patt
- 10) 1. e8♞+ ♜e6+ 2. ♜d6 ♞xe8 Patt
- 11) 1. ♞d8+ ♞g8 2. ♜h6 ♞xd8 Patt
- 12) 1. ♖c4 ♞xd7 2. ♖e6+ ♖xe6 Patt

45: Remis / Patt: B

- 1) 1. ♖g3+ ♜xg3 2. ♜c6 ♞xb7 Patt

- 2) 1. h8♖ e1♗ 2. ♖c3+ ♗xc3 Patt
- 3) 1. ♙xh2 ♚xh2 2. ♚g2 (2. ♚xb4+? ♙a6) 2. ... ♚h8 3. ♚g8 ♚h7 4. ♚g7 Patt
- 4) 1. ♗xf3 ♘f4 2. ♚d4+ ♗xd4 (2. ... ♗c5 3. ♚xf4 gxf4 4. ♗xg2 ♗d5 5. ♗f3 ♗e5 6. ♗f2) Patt
- 5) 1. e7 ♗xe7 2. ♙c6 ♙xc6 Patt
- 6) 1. d8♗ g5+ 2. ♗xf6 (2. ♗h7 ♗g7+ 3. ♗xg7) Patt
- 7) 1. d8♗ ♚d7+ 2. ♙d6 ♚xd8 Patt
- 8) 1. ♙d5+ ♗g1 2. ♗xc8 (2. ♙xh1? ♘d6+) 2. ... ♗xd5 Patt
- 9) 1. ♗f6 g5 (1. ... ♗xh7? 2. g5) 2. ♙g8 (2. ♗f5 ♗xh7 3. ♗xg5 ♗g7; 2. ♙b1) Patt
- 10) 1. ♙d5+ ♗xd5 (1. ... ♗f8 2. ♚h8+) 2. ♚h8+ (2. ♚xd5 ♙xe4+ 3. ♚f5 a3) 2. ... ♗xh8 Patt
- 11) 1. ♘xg4 ♗xg4 2. ♙g2 (2. ♙f3+? ♗xf3) 2. ... hxg2 (2. ... ♙xg2) Patt
- 12) 1. ♘xc6+ ♗xc6 2. ♗xg8+ ♚xg8 Patt

46: Patt vermeiden: A

- 1) 1. c7 ♚xc7 2. g5 ♗f7
- 2) 1. g7 (1. ♙f7) 1. ... ♚xg7 (1. ... ♚f7+ 2. ♙xf7) 2. ♙b2+ ♗xb2 3. ♗xg7
- 3) 1. g8♗+ ♗xg8 2. f7+ ♗h7 3. f8♗ ♚b1#
- 4) 1. ♗g3+ ♙b3 2. ♗c3 bxc3 3. ♙c5#
- 5) 1. ♗b5+ cxb5 2. axb5 ♙c7 3. ♗xa7
- 6) 1. ♙xd3 exd3 2. g6 ♗b4
- 7) 1. ♗c2 g6 2. ♙f5 gxf5 3. g6 f4 4. g7 f3 5. g8♗
- 8) 1. ♗xh2 ♙d2 2. ♗g3 (2. b8♗? ♙f4+ 3. ♗xf4 Patt; 2. ♙g6+? ♗g5)
- 9) 1. ♚b4 (1. ♚e1? b1♗) 1. ... b1♗ 2. ♚ab5
- 10) 1. ♗xe5 ♗d6 2. ♙b6+ ♗xb6 (2. ... ♗xb6 3. ♗a1#) 3. ♗xd6+
- 11) 1. ♗f1+ ♗xf1+ 2. ♙xf1 (2. ♗xf1? h3) 2. ... h3 3. ♚g2 hxg2 4. ♙xg2#
- 12) 1. ♙g6 f5 (1. ... f6 2. ♙xh5 g5+ 3. ♗g4) 2. ♙xf5 g5#

47: Abzugsangriff / welcher Vordermann: A

- 1) ♘d5 1. ♘f6+ gewinnt die Dame
♚d5 1. ♚d8+ ♘xd8
- 2) ♚e5 1. ♚e8+ gewinnt die Dame
♘e5 1. ♘c6+ ♗xb2
- 3) ♙g1 1. ... ♙d4 gewinnt die Dame
♘g1 1. ... ♘f3+ / 1. ... ♘e2+ 2. ♗xa1
- 4) ♘d6 1. ... ♘e4+
♙d6 1. ... ♙f4+ 2. ♘xf4
- 5) ♙d6 1. ♙e5+ gewinnt
♘d6 1. ♘f5+ ♙xf5
- 6) ♘c5 1. ♘e6+ gewinnt
♙c5 1. ♙d4+ ♙e5
- 7) ♘b2 1. ♘d3+ gewinnt
♙b2 1. b4+ cxb3 e.p.
- 8) ♘c2 1. ♘d4+ gewinnt
♙c2 1. ♙f5+ gxf5+
- 9) ♘e4 1. ♘f6+ gewinnt
♙e4 1. ♙xg6 ♚xe1+

48: Abzugsangriff: A

- 1) 1. ♗h8+ ♘b8 2. ♘b5 (2. ♘xe6? ♗b6)
- 2) 1. ... ♘xe4 2. ♚e1 ♘g5 (2. ... ♘d2? 3. ♙xd2)
- 3) 1. ♚xf2 ♚xf2 2. ♘f6 (2. ♘f4? ♙g4)
- 4) 1. ♚xe2 ♚xe2 2. ♘e7! (2. ♘e3? ♙c8)
- 5) 1. ♘d4 ♗xd4 2. ♙f5! (2. ♙a6? ♗g4)
- 6) 1. ♚xf6 ♗xd5 (1. ... ♗e7 2. ♚g6) 2. ♚f3 (2. ♚f8+ ♗xf8)

- 7) 1. ♖b1 ♗xa3 2. ♕h7+ (2. ♕c4+? d5)
- 8) 1. ♗xg3 ♗xg3 2. ♕e5! (2. ♕f2? ♗c7) 2. ... ♗xe5? 3. ♖d8#
- 9) 1. cxb4 ♖xb4 2. ♗b5+! (2. ♗e6+? ♗xe6)

Abzugsangriff

(4-1)

- 1) 1. ♗b5#
- 2) 1. ♖d8#
- 3) 1. ♗h7
- 4) 1. ♗f3#
- 5) 1. ♗f3 ♖g2 2. ♖b1+
- 6) 1. ♗c6 ♖c8 2. ♗a7

(4-2)

- 1) 1. ♕b7#
- 2) 1. ♗g6#
- 3) 1. ♕c6#
- 4) 1. ♗c3#
- 5) 1. ♗e6
- 6) 1. b8♗#

49: Abzugsangriff: B

- 1) 1. ♗xf6+ ♕xf6 2. ♖g5+ (2. ♖b8+ ♖xb8 3. ♗xd7 ♖b1+) 2. ... hxg5 3. ♗xd7 ♖d8 4. ♗a4
- 2) 1. ♕xe4 ♕b7 2. ♕d5+ (2. ♕xh7+? ♖xh7+) 2. ... ♗xd5 (2. ... ♕xd5 3. ♗xe5) 3. ♗e8#
- 3) 1. ♗xd4 ♗f5 2. ♗e6 (2. ♗c6? ♖e8) 2. ... ♖xd3 3. ♗xd8+
- 4) 1. ♗xg6+ (1. ♕d3 ♗e5 2. ♕xa6 g5) 1. ... hxg6 2. ♕d5 (2. ♕d3 ♗xe2 3. ♕xe2 ♖a8)
- 5) 1. ... ♗e6 2. ♗xc7 ♕d8+ (2. ... ♕d6+? 3. ♗c8)
- 6) 1. cxd4 ♗xa3 2. ♕g8+ (2. ♕c2+ ♗de4 (2. ... ♗f5)) 2. ... ♗xg8 3. ♗xa3
- 7) 1. ♗xf7 ♖xf7 2. ♕a6! (2. ♕xg6? ♖g7!)
- 8) Zeichnung
- 9) Zeichnung

Matt in zwei

(4-1)

- 1) 1. ♕a5 ♗xa5 2. ♗a7##
- 2) 1. ♕f6 ♗a3 2. ♖a5#
- 3) 1. ♕h5 ♗e7 2. ♗d6#
- 4) 1. ♕f4 ♗f6 2. ♗f7#

(4-2)

- 1) 1. ♗h5+ ♗g8 2. ♗g7#; 1. ... ♗h7 2. ♗g7#
- 2) 1. ♕e3 ♗e5 2. ♗e6#; 1. ... ♗f7 2. ♗g6#
- 3) 1. ♗f5 ♗h8 2. ♗f6#; 1. ... ♗f7 2. ♗f8#
- 4) 1. ♗c3 ♗a1 2. ♗c2#; 1. ... ♗xc1 2. ♗g1#
- 5) 1. ♗d3 ♗a2 2. ♗b2#; 1. ... ♗c1 2. ♗h1#
- 6) 1. ♕a4 ♗d3 2. ♕b5#; 1. ... ♗e1 2. ♗c1#
- 7) 1. ♗f6 ♗g8 2. ♖d8#; 1. ... ♗e6 2. ♖h3#
- 8) 1. ♕c2+ ♗e3 2. ♗f2#; 1. ... ♗g4 2. ♕d1#

50: Abzugsangriff: C

- 1) 1. ♕xg6 ♕xg6 2. ♗f4! (2. ♗e7? ♕d3!)
- 1) 1. ♖xf6 ♗d5 2. ♖xc6 (2. ♖f3? f6 3. ♕xf6 ♖d7; 2. ♖d6? ♗g2#)
- 1) 1. b4 (1. ♖g3+? ♗f6 2. b4 ♗c4 3. bxa5 ♗xd2) 1. ... ♗xb4 2. ♖g3+ (2. ♖xc7+? ♗f7)

- 1) 1. ♖ad1 c5 2. ♜f5 (2. ♜b5? ♙xb5+) 2. ... ♜xd2 3. ♜xd6+ 0-1
- 2) 1. ... ♗e8 2. ♗xc7 ♙d6 (2. ... ♙d8? 3. ♗c5)
- 3) 1. ♙d3 ♘h8 2. ♜xc5 (2. ♜f6? ♗xd3)
- 4) 1. ... ♜d2 2. ♗xd2 ♜e2+ (2. ... ♜xh3+? 3. ♙xh3+)
- 5) 1. ♜xb2 ♙xb2 2. ♙c3 (2. ♙c1? ♙f6)
- 6) 1. ♘h1 ♗xe5 2. ♙c6 (2. ♙xg6+? hxg6#)

Blindpartien

(4-2)

- 1) 4. ... g5
- 2) 4. ... ♗h4#
- 3) 4. f3
- 4) 4. ... c4
- 5) 4. ♙xb7
- 6) 4. ♜f6#

(4-2)

- 1) 5. ... c4
- 2) 5. ... ♙g3#
- 3) 5. ... ♗f6
- 4) 5. dxe5
- 5) 5. ... ♙g4
- 6) 5. ... ♗h4#

51: Mix: D

- 1) 1. ♙b4 ♜xb4 2. ♜e5+ ♘f6 3. ♜d6# (Matt in drei)
- 2) 1. ♙h6 ♗h3 2. ♗a2+ ♘h8 3. ♗a8+ (Verteidigen gegen Matt)
- 3) 1. ♜xc6 ♙xa4 2. ♜c8+ ♘e7 3. ♜xa4 (Entfesselung)
- 4) 1. ... ♜h6 2. ♙c5+ ♘g8 3. ♗xh6 (Fesselung: eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 5) 1. ... ♘g7 2. ♜b8 ♜xg5+ 3. fxg5 ♙g3# (Verteidigen gegen Matt)
- 6) 1. ♗xe4 ♜e8 2. ♗xg6+ (2. ♗xe8? ♜xc4+) (Fesselung: eine gefesselte Figur ist kein guter Verteidiger)
- 7) 1. ♜d3 e2 2. ♜h3 e1 ♗ 3. g4# (Verteidigen gegen einen Freibauern)
- 8) 1. ♙h4 ♙d6 2. ♙g3 ♗e7 3. ♗xe7 (Fangen dank der Fesselung)
- 9) 1. ... d1 ♗ 2. ♙xd1 e2 3. ♜d5 (3. ♙xe2 Patt) 3. ... e1 ♗ (3. ... exd1 ♗ 4. ♜xd1) 4. ♜h5# (Verteidigen gegen einen Freibauern und Patt vermeiden)

Blind Mix

(4-2)

1. b8 ♗+ (Verteidigen gegen Matt)
1. c8 ♜ (1. c8 ♗ Patt) 1. ... ♘a6 2. ♜a8# (Matt in zwei)
1. ♜d1+ ♘c7 2. ♘e8 (Verteidigung ausschalten: wegjagen+Material)
1. ♜d4 c1 ♗ 2. ♜e2+ (Verteidigen gegen einen Freibauern)
1. ♗f3+ ♘g1 2. ♜h3+
1. ♜d2+ ♘c1 2. ♜xh2 (Patt vermeiden)

(4-3)

1. ♗e4# (Matt in einem)
1. ♘d6 und 2. ♜g8# oder 2. ♘xc5 (Doppelangriff: 2 Figuren)
1. ♘f1 (Schach parieren)
1. ♗xf3 (Patt vermeiden)
1. ♜e3+ ♘xe3 (Patt erzwingen)
1. ♙c2 ♗xc2 (Patt erzwingen)

52: Mix: E

- 1) 1. ... ♙f7 2. ♜g5 ♜d8 (2. ... ♙xd5 3. ♚e8#) 3. ♚e8# (Abzugsangriff)
- 2) 1. b8♞+ ♜g7 2. ♞b7+ ♜g6 3. ♞xd5 (Verteidigen gegen Dauerschach)
- 3) 1. ♚c8 ♙xd5+ 2. ♚xe8+ ♜f7 3. ♚e4 (Bauernenspiel: Schlüsselfelder!)
- 4) 1. ♞c8+ ♙d8 (1. ... ♞d8? 2. ♞xe6+) 2. ♙g5 ♜f7 3. ♞xd8 (3. ♙xd8? ♞d2+) (Fesselung: Angriff auf eine gefesselte Figur)
- 5) 1. ♚c1 ♙d7 (1. ... ♚f8? 2. ♚c8+) (Verteidigen gegen Matt)
- 6) 1. g4 ♚g3+ (1. ... ♚xg4) 2. hxg3 ♜e2 (2. ... fxg3) 3. gxf4 gxf4 4. g5 f3 5. g6 (Matt vermeiden)
- 7) 1. ♜e4+ ♜g4 2. ♜f2+ (2. ♜g2 ♜xf6) 2. ... ♜g5 3. h4# (Matt in drei)
- 8) 1. b8♞+ ♜g7 2. ♞a7+ ♜h6 3. ♞a2 (Verteidigen gegen Dauerschach)

Freibauer: stoppen oder versilbern

- 1) 1. ♚f5+ und 2. ♜g4
- 2) 1. ♜f2 (1. ... ♚xg2 Patt)
- 3) 1. ♙e8 und 2. ♙c6(+)
- 4) 1. ♜g6 und Umwandlung
- 5) 1. ♙e2+ ♜c1 2. ♙d3
- 6) 1. ♜g6 (Fangen)
- 1) 1. ♜d3
- 2) 1. ♙d6+ und 2. ♙h2
- 3) 1. ♜a6 und 2. ♙b7(+)
- 4) 1. ♜c2
- 5) 1. ♜c4 und 2. ♙d4
- 6) 1. ♜b2 und 2. b8♞

53: Dauerschach (♞ oder ♞): A

- 1) nein 1. ♜g1 ♞xb2 2. ♞c8+ ♜h7 3. ♞f5+ g6 4. ♞f7+ ♞g7
- 2) ja 1. ♜xe8 d1♞ 2. ♜f6+ ♜f8 (2. ... ♜h8? 3. ♚h7#) 3. ♜h7+ ♜e8 4. ♜f6+ ♜f8
- 3) ja 1. ... ♙f6+ (1. ... g5+? 2. ♜xg5 hxg5+ 3. ♜g4) 2. ♜xf6+ ♞xf6+ 3. ♜h3 ♞f1+ 4. ♜h4 (4. ♞g2?? ♞f5+) 4. ... ♞f6+ 1/2-1/2
- 4) ja 1. ♞xd8 ♞xf3+ 2. gxf3 ♜h2+ 3. ♜g1 ♜xf3+ 4. ♜f1 (4. ♜h1? ♚h2#) 4. ... ♜h2+ 1/2-1/2
- 5) ja 1. ♚e8+ ♜h7 2. ♚h8+ ♜xh8 3. ♞e8+
- 6) nein 1. ♞xg7+ ♜xg7 2. ♚g3+ ♜h6 3. ♚h3+ ♜g6 4. ♚g3+ ♜h5 5. ♚h3+ ♜g4
- 7) ja 1. ♚xc7 b2 2. ♚c8+ ♜f7 3. ♚c7+ ♜f8 (3. ... ♜f6 4. ♚e6#) 4. ♚c8+= 1/2-1/2
- 8) nein 1. ♞c5+ ♞c2 2. ♞g1+ d1♜ (2. ... d1♞? 3. ♞e3+ ♞cd2 4. ♞c5+ ♞1c2 5. ♞g1 =)
- 9) ja 1. ♞d7+ ♜g6 2. ♞e8+ (2. ♞d3+? f5 3. ♞d6+ ♜h7) 2. ... ♜h6 (2. ... ♜f5 3. ♞e4#) 3. ♞h8+

54: Routenplaner / Matt: A

- 1) 1. ♞g5 ♜e8 2. ♞g7 ♜d8 3. ♞d7#
- 2) 1. ♞b3 f2 2. ♞a3+ ♜b1 3. ♙e4#
- 3) 1. ♜b4 ♜f6 2. ♜d5+ ♜f5 3. g4#
- 4) 1. ♙a2 ♜xa2 2. ♜c2 ♜a1 3. ♚xa3#
- 5) 1. exd8♜ ♜xd8 2. ♜e6 ♜e8 3. ♚c8#
- 6) 1. ♞a1 b2 2. ♞a8 b3 3. ♞h1#
- 7) 1. ♙d2 c3 2. ♙b5 cxd2 3. c4#
- 8) 1. a4 ♜a7 2. ♞c7 ♜a6 3. b8♜#
- 9) 1. ♜c5 ♜d5 2. c4+ ♜d4 3. ♚e4#

Blind / Mattplaner

(4-1)

- 1) 1. ♜f4 2. ♞g5#
- 2) 1. ♜f5 2. ♞h2#

- 3) 1. ♖g4 2. ♗f1#
 4) 1. ♗g6 2. ♜h1#

(4-2)

- 1) 1. ♗f3 2. ♗h3#
 2) 1. ♘b3 2. ♗c1#
 3) 1. ♗g6 2. ♘d6#
 4) 1. ♖c1 2. ♗a5#

55: Routenplaner / Matt: B

- 1) 1. ♜d2 ♖b1 2. ♘f6 ♖c1 3. ♜d1#
 2) 1. ♖c7 f6 2. ♖d8 ♖b7 3. ♗c8#
 3) 1. ♖f3 e6 2. ♗d8 ♖f5 3. ♗f6#
 4) 1. ♘g8 c2 2. ♜f7 ♖a2 3. ♜a7#
 5) 1. ♜a8 ♖d7 2. ♖b8 ♖e8 3. ♖c7#
 6) 1. ♗e2+ ♖e4 2. ♗f4+ ♖xd3 3. ♗c1#
 7) 1. ♘b2 ♖xb4 2. ♖c6 ♖xa5 3. ♘c3#
 8) 1. ♜f5 ♖d4 2. ♜e5 ♖xe5 3. ♗e4#
 9) 1. ♗g6+ ♖d5 2. ♗a6 ♖e4 3. ♗e6#

Blind / Mattplaner

(4-1)

- 1) 1. ♗e4 2. ♜h3#
 2) 1. ♘f6 2. ♜d8#
 3) 1. ♗d8 2. ♜c8#
 4) 1. f8♗ 2. ♗h8#

(4-2)

- 1) 1. ♘d7 2. ♗e6#
 2) 1. ♗d6 2. ♘f6#
 3) 1. ♘c4 2. ♜a5#
 4) 1. ♜g5 2. ♜h5#

(4-3)

- 1) 1. ♘e3 2. ♗a5#
 2) 1. b8♗ 2. ♗g8#
 3) 1. ♗a8 2. ♗h1#
 4) 1. b8♗ 2. ♜a7#

56: Verteidigung und Widerlegung

<i>richtiger Zug</i>	<i>falsch</i>	<i>falsch</i>	<i>falsch</i>
1) 1. ♜f3 ♗h4!	1. ... ♗g4+ 2. ♜g3	1. ... ♗h5 ♜g3+	1. ... ♗e6 2. ♘c4
2) 1. ♜d5 ♗c6!	1. ... ♗b4 2. ♜b5	1. ... ♗e7 2. ♜e5	1. ... ♗xe3? 2. ♜e5+
3) 1. ♜d4 ♗f8!	1. ... ♗xd4 2. ♗c6+	1. ... ♖xd4 2. ♗xe6+	1. ... ♗f6 2. ♗c6#
4) 1. ♜f5 ♗h4!	1. ... ♗e7 2. ♜xf7	1. ... ♗g6 2. ♘xf7	1. ... ♗d4 2. ♗b5+
5) 1. ♘xc6 ♘h4!	1. ... a1♗ 2. ♘e8#	1. ... ♘d2 2. h4	1. ... ♘f4 2. ♖xf4 a1♗ 3. ♘e8#)
6) 1. h4 gxh3!	1. ... gxh5 2. ♜2c6#	1. ... ♖xh5 2. ♜h7#	1. ... g5 2. ♜h7#)
7) 1. g3 ♗h3!	1. ... ♗g4 2. ♗f2	1. ... ♗d4 2. ♘b5+	1. ... ♗a4 2. ♘b5+) 2. ♗f2? ♗g2#
8) 1. ♜b4+ e4!	1. ... ♗xb4 2. ♗f3#	1. ... ♗d4 2. ♗f3#	1. ... ♖xg5 2. ♗e4+) 2. ♗f3+
9) 1. ♜h2 f1♗!	1. ... ♖h5 2. ♗xf2#	1. ... g1♗ 2. ♗xg1#	1. ... gxh4 2. ♗xf2+ ♖g5 3. ♜xg2+♖f5 4. ♜g1